

พฤติกรรมการณ์ตนเองในกลุ่มผู้ป่วยโรคสะกิดเงินที่มารับการรักษา
ที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นางสาวพัชรินทร์ บันดอนตอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

คณะแพทยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-877-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019118 117377511

SELF-CARE BEHAVIOUR AMONG PSORIASIS PATIENTS ATTENDING
MAHARAJ NAKORN CHIANGMAI HOSPITAL AND CHULALONGKORN HOSPITAL

MISS PHACHARIN PUNDONTONG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER SCIENCE
PROGRAMME OF HEALTH DEVELOPMENT

GRADUATE SCHOOL
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1993

ISBN 974-582-877-7

Thesis Title Self-care behaviour among psoriasis patients
attending Maharaj Nakorn Chiangmai hospital
and Chulalongkorn hospital.
By Miss Phacharin Pundontong
Faculty Medicine
Thesis Advisor Professor Chitr Sitthi-amorn
Co-advisor Associate Professor Wannasri Sindhuphak

Accepted by the Graduate School, Chulalongkorn
University in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master's Degree/

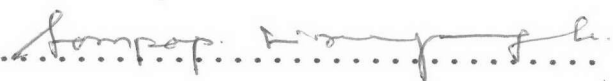

..... Dean of Graduate School
(Professor Thavorn Vajrabhaya, Ph.D.)

Thesis committee

..... Chairman
(Associate Professor Tongchan Hongladarom, M.D., M.Ed.)

..... Thesis Advisor
(Professor Chitr Sitthi-amorn, M.D., M.Sc., Ph.D.)

..... Thesis Co-advisor
(Associate Professor Wannasri Sindhuphak, M.D.)

..... Member
(Associate Professor Sompop Limponsanurak, M.D., M.Sc.)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พัชรินทร์ บันดอนตอง : พฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินที่มารับ
การรักษาที่โรงพยาบาลมหาสารนคร เชียงใหม่และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (SELF-
CARE BEHAVIOUR AMONG PSORIASIS PATIENTS ATTENDING MAHARAJNA
KORN CHIANGMAI HOSPITAL AND CHULALONGKORN HOSPITAL) อ.ที่ปรึกษา :
ศ.นพ.จิตร สิทธิอมร, อ.ที่ปรึกษาร่วม รศ.พญ.วัฒนศรี สินธุภัค, 86 หน้า.
ISBN 974-582-877-7

การศึกษาค้นคว้านี้ศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมการดูแลตนเอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
พฤติกรรมการดูแลตนเองในการป้องกันการกำเริบของโรคจากพฤติกรรม 4 ประการ ได้แก่
พฤติกรรมการป้องกันการเกิดบาดแผลบนผิวหนัง การติดเชื้อโรค การใช้ยาไม่ถูกต้องและภาวะอารมณ์
เครียด ผู้ป่วยที่ศึกษาคือผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่มาได้รับการรักษาที่ห้องตรวจโรค
ผิวหนัง โรงพยาบาลมหาสารนคร เชียงใหม่และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน
2535 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2535

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองทั้งสี่ยังไม่ดีกล่าวคือการป้องกันการ
เกิดบาดแผลบนผิวหนังยังบกพร่องมี 89.1% การป้องกันการติดเชื้อโรคบกพร่องมี 50.8% การ
ใช้ยาไม่ถูกต้องมี 21.9% และการป้องกันภาวะอารมณ์เครียดไม่มี 15.6% ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมการ
ดูแลตนเองไม่ใช่น้อยหนึ่งเรื่องใน 4 เรื่องดังกล่าวมี 95.31% ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการ
ดูแลตนเองในการป้องกันการกำเริบของโรคในแต่ละสาเหตุนั้นพบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลอย่าง
มีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการเกิดบาดแผลบนผิวหนัง เพื่อนวัยเดียวกัน ทักษะคิด และความเชื่อ
ต่อการเป็นโรคสะเก็ดเงิน มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรค ความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน
ทักษะคิดและความเชื่อต่อการเป็นโรคสะเก็ดเงินและระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการใช้ยา
ไม่ถูกต้อง การมีโรคประจำตัว อาชีพรับจ้างและสถานภาพสมรส มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันภาวะ
อารมณ์เครียด ทักษะคิด และความเชื่อต่อการเป็นโรคสะเก็ดเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ในการป้องกันสาเหตุโดยรวมทั้ง 4 ประเภท (อัตราเสี่ยงสัมพัทธ์ = 0.87 ในระดับความเชื่อมั่นที่
95% = 0.77 และ 0.99) การวางแผนใด ๆ เพื่อแก้ปัญหาผู้ป่วยควรพิจารณาเรื่องของทักษะคิดและ
ความเชื่อต่อการเป็นโรคของผู้ป่วย ซึ่งรวมเอาความมานะอดทนในการรักษาพยาบาล ทั้งฝ่ายผู้ให้การ
รักษาพยาบาลและจากผู้ป่วยอยู่ในลำดับด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C445713 : MAJOR HEALTH DEVELOPMENT PROGRAMME

KEY WORD: SELF-CARE/PSORIASIS

PHACHARIN PUNDONTONG : SELF-CARE BEHAVIOUR AMONG PSORIASIS PATIENTS ATTENDING MAHARAJ NAKORN CHIANGMAI HOSPITAL AND CHULALONGKORN HOSPITAL. THESIS ADVISOR : PROF. CHITR SITTHI-AMORN, M.D., M.Sc., Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSO. PROF. WANNASRI SINDHUPHAK, M.D., 86 pp. ISBN 974-582-877-7

This study aimed at investigating the characteristic of self-care behaviour and of some its influencing factors. The study focussed on self-care behaviour in the prevention of 4 types of triggers factors, i.e., trauma, infection, inappropriate drug use and emotional stress. The eligible population included psoriatic patients aged equal or above 15 years old having attended the Dermatology Out-patients Department of Maharaj Nakorn Chiangmai hospital and Chulalongkorn Hospital from June 30 1992 to July 31 1992.

It was found that 89.1%, 50.8%, 21.9% and 15.6% of psoriatic patients enrolled had poor self-care behaviour in the prevention of trauma, infection, inappropriate drug use and emotional stress respectively. There was no factors significantly affecting the self-care behaviour in the prevention of trauma. Peer group, attitude and belief towards psoriasis were found to be the influencing factors of self-care are behaviour in the prevention of infection. Neighbourhood, attitude and belief, and educational level were also found to be the factors affecting self-care behaviour in the prevention of inappropriate drug use. Other chronic illnesses, types of work particularly the unskilled labour and marital status were found to be the influencing factors of self-care behaviour in the prevention of emotional stress. The results revealed that 95.31% of the patients had poor self-care behaviour for any of the 4 types of trigger factors. Attitude was found to be a strong influencing factor (OR = 0.87; 95% confident interval = 0.77 and 0.99). Any successful plan to solve the problems should include modification of attitude as a priority which will involve a devoted effort of the patients and the providers.

ภาควิชา.....ศูนย์วิทยุทางการแพทย์แผนไทย.....

สาขาวิชา.....พิษวิทยา.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิติ.....[Signature].....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....นาง นงนุช.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....[Signature].....

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to express my sincere thank to the staff of health development programme, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University and the Rockefeller foundation for the opportunity of enrollment in the programme. I am deeply in debt to them and also to the academic staffs for the knowledge reinforcement.

The next thankful gratitude is expressed to Professor Boonlong Sivasomboon, the former head of Department of Medicine, Faculty of Medicine, Chiangmai University for her kind support of my graduate study.

Special thanks are also expressed to Professor Chitr Sitthi-Amorn who is extremely encouraging, a kind advisor and Associate Professor Wannasri Sindhuphak who is a cheerful advisor. They have led me through the various steps of my research with great concern. Now, they must be relieved.

Many thanks also go to the following experts, Assistance Professor Chartchai Kwangsuksatit, Assistance Professor Siri Chiewchanvit dermatologist from Department of Medicine, Faculty of Medicine, Chiangmai University, Dr. Somsak Thamtitiwat from Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Chiangmai University, Mrs. Tuanchi Inthusoma, social worker from Division of social worker, Chulalongkorn hospital, Assistance Professor Raviwan Niwataphan, psychiatrist from Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University and Colonel Dr. Banjong Seubsamarn, psychiatrist from Pramongkut hospital. I am grateful to all of them for their suggestions and approvals of each specific part of the questionnaire particularly the last expert who kindly provided the Thai version of HOS for the interview. Without their help, I would not be able to conduct my project.

Unforgettable were the helps from the nursing team of interviewers, the registrars of Dermatology Out Patients Departments and the nursing staff particularly Miss Supa Ratanakritsadatan, the head nurse of Out Patient Department of Chulalongkorn hospital and Mrs. Nunchulee Boontham, the head nurse of Out Patient Department of Maharaj Nakorn Chiangmai hospital and also thanks for all 128 psoriasis patients. I deeply thank all of them for their co-operation during the time of study, which made my work run smoothly.

Inspiration also comes from my mother, sisters, and friends, especially Dr. Nguyen Quang Vinh, a classmate from Vietnam who has given me a helpful hand since the beginning. Eternal gratitude is expressed to my father who had always sparked an initiative idea for the reinforcement that I have been trying so hard for the achievement and for the sake of his happiness in heaven.

TABLE OF CONTENTS:

	Page
Abstract (Thai)	iv
Abstract (English)	v
Acknowledgements	vi
Table of contents	vii
List of tables	x
List of figures	xi
Chapter	
1. Introduction of the study	1
1.1 Background and rationale	1
1.2 Objectives	6
1.3 Research questions	7
1.4 Conceptual framework	8
1.5 Operational definition	9
1.6 Expected benefit	11
2. Literature Review.....	12
2.1 Psoriasis	12
2.1.1 Etiology	13
2.1.2 Incidence and prevalence	13
2.1.3 Trigger factors	14
2.1.4 Treatment	16
2.1.5 Measures to prevent and control	18
2.2 Psoriasis and Self-care	18

2.3	Health providers' role in Self-care	20
2.4	Nursing and Self-care	22
2.5	Nursing role in Self-care	26
2.6	PRECEDE Model and self-care behaviour ..	28
2.7	Self-care behaviour in the prevention to trigger factors	29
2.8	Related research	30
3.	Research Methodology	31
3.1	Research design	31
3.2	Target Population	31
3.3	Sample specification	32
3.4	Study population	32
3.5	Inclusion Criteria	32
3.6	Exclusion Criteria	33
3.7	Sample size	33
3.8	Manoeuvre	34
3.9	Outcome Measurement	35
4	Results	41
	General information and demography	41
	Reliability	54
	Characteristics of self-care behaviour	55
	Self-care influencing factors	56
5	Discussion	62
References	68

Appendices	73
Appendix A. Questionnaire	73
Appendix B. Demographic data from each area.	80
Administration and schedule	85
Vitae	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIST OF TABLES:

Table 1.	Number of patient enrolled	42
Table 2.	Type of resident	42
Table 3.	Sex, Religion, and ability of reading	44
Table 4.	Marital status and Occupation	46
Table 5.	Remission period, Other chronic illness, and Family history of Psoriasis	49
Table 6.	Enabling Factors	53
Table 7.	Reinforcing Factors	53
Table 8.	Reliability	54
Table 9.	The characteristic of self-care behaviour	55
Table 10.	The influencing factors towards self-care behaviour in the prevention of "Trauma"	56
Table 11.	The influencing factors towards self-care behaviour in the prevention of "Infection" ...	56
Table 12.	The influencing factors towards self-care behaviour in the prevention of inappropriate "Drug use"	58
Table 13.	The influencing factors towards self-care behaviour in the prevention of "Emotional stress"	59
Table 14.	The influencing factors towards self-care behaviour in the prevention of "all 4 Types"..	60

LIST OF FIGURES:

Figure 1.	Progression of psoriasis	15
Figure 2.	Conceptual framework of nursing	22
Figure 3.	PRECEDE Model	28
Figure 4.	Age distribution	43
Figure 5.	Educational level	45
Figure 6.	Income	47
Figure 7.	Onset of disease	48
Figure 8.	Quality of life	50
Figure 9.	Knowledge of psoriasis	51
Figure 10.	Attitude and Belief towards psoriasis	52

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย